

ÜDY 1·2·3·4

ODY 1·2·3·4

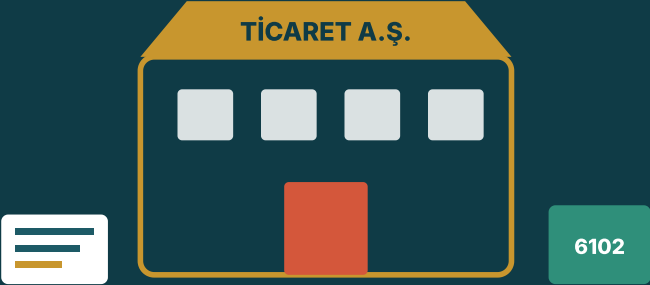
ORTAK DERS

ÜNİTE 4

Ticaret Hukuku

Tacir, ticari işletme, şirketler ve taşıma sözleşmesi

🕒 Okuma süresi: 18 dakika

BU ÜNİTEDE

Bir taşıma firmasının ticari hayattaki hak ve yükümlülüklerini öğreneceğiz. Bugün **6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu** (2012) uygulanıyor; taşıyıcının sorumluluğu ve zamanaşımı süreleri yöneticiyi doğrudan ilgilendirir.

4.1 • TEMEL KAVRAMLAR

Ticaret hukuku neyi düzenler?

Ticaret hukuku, **ticari işletmeleri** ve tacirlerin ticari ilişkilerini düzenleyen bir özel hukuk dalıdır. Bugün **6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK)** uygulanır; 1956 tarihli eski kanun 2012’de yürürlükten kalktı.

Ticari işletme

Gelir sağlamak amacıyla, devamlı olarak ve **esnaf işletmesi sınırını aşan** ölçüde yürütülen işletme.

Esnaf işletmesi

Sermayesi sınırlı, daha çok bedenî çalışmaya dayanan küçük işletme. Ticaret hukukuna değil, genel hükümlere tabidir.

4.2 · TACİR

Kim tacirdir?

Bir ticari işletmeyi **kısmen de olsa kendi adına** işleten kişi tacirdir.

- ◆ İşletmesini kurduğunu gazete, ilan gibi yollarla halka duyuran ya da **ticaret siciline kaydettirip ilan eden** kişi, fiilen işe başlamasa bile tacir sayılır.
- ◆ **Ticaret şirketleri** tacirdir; ortakları değil, şirketin kendisi tacirdir.
- ◆ Amacına ulaşmak için ticari işletme işleten **dernekler** ve vakıflar ile devletin kurduğu **kamu iktisadi teşekkülleri** tacir sayılır.

▲ DİKKAT EDİN

Ticari temsilci (mümessil) işletmeyi başkası adına yönettiği için tacir değildir.

4.3 · SONUÇLARI

Tacir olmanın getirdikleri

Yükümlülük ya da hak	Kısaca
Ticaret unvanı	Seçmek ve işlerinde kullanmak zorunlu
Ticaret sicili	Kaydolmak ve ilan ettirmek
Oda kaydı	Ticaret ya da sanayi odasına kaydolmak
Ticari defter	Kanuna uygun defter tutmak
İflas	Her türlü borcu için iflasa tabi olmak
Basiretli iş insanı	Ticari işlerinde dikkatli ve öngörülü davranmak
Ücret ve faiz	Yaptığı iş için ücret ve faiz isteyebilmek

 SINAVDA SORULUR

"Tacir sıfatının sonuçlarından değildir"
sorusunda doğru şık genellikle **marka sahibi**
olmaktır.

4.4 · SİCİL VE FATURA

Kaydol, ilan et, itiraz et

- ◆ Tacir, işletmeyi açtığı günden itibaren **15 gün** içinde işletmesini ve unvanını ticaret siciline **tescil ve ilan** ettirir.
- ◆ Ticaret sicili, işletmeyle ilgili bilgileri tacir ve üçüncü kişiler için herkese açık hâle getirir.

Terim	Anlamı
Tescil	Sicile kayıt
Tadil	Kaydın değiştirilmesi
Terkin	Kaydın silinmesi

AKILDA TUTUN

Faturayı alan kişi **8 gün** içinde itiraz etmezse faturanın içeriğini kabul etmiş sayılır.

4.5 · TİCARİ DEFTERLER

Hangi defter, ne kadar saklanır?

Her tacir

Yevmiye defteri · Defteri kebir · Envanter defteri

Sermaye şirketleri ayrıca

Pay defteri · Yönetim kurulu karar defteri · Genel kurul toplantı ve müzakere defteri

- ◆ Defterler **Türkçe** tutulur; bugün çoğu işletme **e-defter** kullanır.
- ◆ Kâğıt defterlerde **kapanış onayı** yalnız yevmiye defteri ile yönetim kurulu karar defterine yaptırılır.

📌 SINAVIDA SORULUR

Ticaret Kanununa göre defter ve belgeler **10 yıl** saklanır; bu yükümlülük tacirlik sona erse de devam eder. (Vergi Usul Kanununda bu süre 5 yıldır.)

4.6 · ŞİRKETLER

Ticaret şirketleri ve sorumluluk

Şirket	Ortakların sorumluluğu
Kolektif	Ortaklar sınırsız ve müteselsil sorumlu
Komandit	Komandite ortak sınırsız, komanditer ortak koyduğu sermayeyle sınırlı
Anonim (A.Ş.)	Borçtan yalnız şirket malvarlığı sorumlu; ortak taahhüt ettiği payla sınırlı
Limited (Ltd.)	Şirket malvarlığı sorumlu; ortak, kamu borçlarında payı oranında sorumlu
Kooperatif	Ortakların karşılıklı yardımlaşmasıyla kurulan şirket

Ticaret şirketleri ticaret siciline **tescil edildikleri anda** tüzel kişilik kazanır. A.Ş. ve Ltd. şirket tek ortakla da kurulabilir.

AKILDA TUTUN

Asgari sermaye: Anonim şirkette **250.000 TL**, limited şirkette **50.000 TL**.

4.7 · İŞLETME DEVRİ

Firmayı devrederken

Ticari işletmeyi devreden kişi, devirden önceki borçlardan **devralanla birlikte 2 yıl** boyunca müteselsil olarak sorumlu kalır.

- ◆ Muaccel (vadesi gelmiş) borçlarda süre, devrin alacaklılara **bildirildiği** ya da **ilan edildiği** tarihten başlar.
- ◆ Vadesi henüz gelmemiş borçlarda süre **vade tarihinden** başlar.

▲ DİKKAT EDİN

Devreden kişi, devrin tescil ve ilanından **sonra** doğan borçlardan sorumlu değildir.

Tacir, sicilden kaydı silindikten sonra da **1 yıl** süreyle iflasa tabi olmaya devam eder.

4.8 · KIYMETLİ EVRAK

Hak senede bağılıysa

Kıymetli evrak, hakkın senede bağılı olduğu, senet olmadan devredilemeyen ve ileri sürülemeyen belgedir. En yaygın türü **kambiyo senetleridir**.

Senet	Ne işe yarar?
Poliçe	Düzenleyen, bir başkasına (muhataba) belirli parayı lehtara ödemesini emreder. Üç taraf vardır.
Bono	Düzenleyen, belli parayı lehtara kendisi ödemeyi vaat eder. İki taraf vardır.
Çek	Bankaya verilen ödeme emri; görüldüğünde ödenir.

SINAVIDA SORULUR

"Hangisi kambiyo senedi değildir?" sorusunda poliçe, bono ve çek dışındaki şıkkı (ör. **gelir ortaklığı senedi**) işaretleyin.

4.9 · TAŞIMA SÖZLEŞMESİ

Yurtiçi taşımada Ticaret Kanunu

Yurtiçi eşya taşıma sözleşmesi **Ticaret Kanununa**, uluslararası karayolu eşya taşıması ise **CMR**'ye tabidir.

- ◆ Taşıyıcı, gönderenden bir **taşıma senedi** düzenlemesini isteyebilir.
- ◆ Gönderen eşyayı taşımaya uygun şekilde **ambalajlar**, işaretler ve gümrük gibi işlemler için gereken **belgeleri** verir.
- ◆ **Tehlikeli eşya** gönderiliyorsa gönderen, tehlikenin türünü ve alınacak önlemleri taşıyıcıya **önceden bildirir**.
- ◆ Eksik ya da yanlış bilgi ve belgeden doğan zarardan **gönderen** sorumludur.

4.10 · TAŞIYICININ SORUMLULUĞU

Eşya taşıyıcıdayken

Taşıyıcı, eşyayı **teslim aldığı andan teslim edene kadar** meydana gelen kayıp, hasar ve gecikmeden sorumludur. Çalıştırdığı kişilerin kusurundan **kendi kusuru gibi** sorumludur.

Kayıp ve hasar

Tazminat, eşyanın brüt ağırlığının kilogramı başına **8,33 SDR** ile sınırlıdır.

Gecikme

Tazminat, **taşıma ücretinin 3 katı** ile sınırlıdır.

- ◆ Zarar, eşyanın niteliğinden, kötü ambalajdan ya da gönderenin talimatından doğduysa taşıyıcı sorumlu olmaz.
- ◆ Taşıyıcı zararı **kasten** ya da **pervasızca** verdiyse bu sınırlardan yararlanamaz.

SDR (özel çekme hakkı), IMF'nin belirlediği bir hesap birimidir; TL karşılığı günlük değişir.

4.11 · İHBAR VE ZAMANAŞIMI

Hasar varsa, ne zamana kadar?

Durum	Bildirim süresi
Görünür kayıp ya da hasar	Teslim alınırken
Görünmeyen kayıp ya da hasar	Teslimden itibaren 7 gün içinde
Gecikme	Teslimden itibaren 21 gün içinde

AKILDA TUTUN

Taşıma sözleşmesinden doğan alacaklar **1 yılda** zamanaşımına uğrar. Zarar kasten ya da pervasızca verildiyse süre **3 yıldır**.

EĞİTMEN NOTU

Teslimde hasar gördüğünüzde teslim belgesine mutlaka yazılı ihtirazi kayıt düşürün. Kayıtsız teslim alınan eşya için sonradan hak aramak çok zorlaşır.

4.12 · TİCARİ DAVALAR

Uyuşmazlık çıkarsa

- ◆ Ticari davalara **asliye ticaret mahkemesi** bakar; olmayan yerde asliye hukuk mahkemesi bu sıfatla bakar.
- ◆ Para alacağı konulu ticari davalarda dava açmadan önce **arabulucuya başvurmak zorunludur**.
- ◆ Ticari defterler, faturalar, teyit mektupları ve ihbarlar ticari davalarda önemli **delildir**.

✚ SINAVIDA SORULUR

Taraflardan biri için ticari olan iş, kural olarak karşı taraf için de ticari sayılır; ancak karşı taraf **tüketiciyse** bu kural uygulanmaz.

SIRADAKİ ADIM

Çalışmaya devam edin

ÜDY Dijital Eğitim Kitabı

Diğer ünitelere geçmek için dokununuz

ÜDY · ODY Deneme Sınavları

Kendinizi denemek için dokununuz

YENİ ÜMİT ÜST DÜZEY YÖNETİCİ KURSU

📍 Camlı Kahve Meydanı, Mareşal Çakmak, Bağcılar
Cd. No: 114/2, 34610 Güngören/İstanbul

☎ (0212) 641 92 94

💬 WhatsApp: 0 530 957 79 13

SOSYAL MEDYA HESABIMIZ

📘 facebook.com/udybelgeleri

EĞİTMEN NOTU

Bu üniteyi tamamladınız. Sınav notlarınızı bir kez daha gözden geçirip deneme sınavıyla kendinizi ölçmenizi öneririz. Başarılar dileriz.